

LAUSUNTO VM LUONNOKSESTA ASETUKSEKSI VÄHÄISESTÄ TALOUDELLISESTA TOIMINNASTA

Rahanpesulain 1 luvun 3 §:ssä säädetään lain soveltamisalaa koskevista rajauksista. Sen 1 momentin mukaan lakia ei sovelleta taloudelliseen toimintaan, jota harjoitetaan satunnaisesti tai hyvin rajoitetusti ja seuraavat edellytykset täytyvät:

- 1) toiminta on vähäistä;
- 2) toiminta ei ole henkilön pääasiallista liiketoimintaa vaan siihen suoraan liittyvää oheispalvelua, jonka osuus tilikauden liikevaihdosta on enintään viisi prosenttia;
- 3) toimintaa harjoittaa henkilö, joka ei harjoita pääasiallisena liiketoimintanaan 2 §:n 1 momentin 1–23 kohdassa tarkoitettua toimintaa;
- 4) toimintaa tarjotaan pääasiallisen liiketoiminnan asiakkaille eikä sitä tarjota yleisesti yleisölle;
- 5) toiminta on muuta kuin maksulaitoslain 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua rahanvälitystä.

Nyt lausuttavana olevassa asetuserluonnoksessa määriteltäisiin edellä kohdassa 1 tarkoitettu vähäinen toiminta.

Asetuksen 1 §:ssä todetaan, että *asetuksessa säädetään taloudellisesta toiminnasta, jota on pidettävä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 3 §:n nojalla vähäisenä*. Perustelumuistion mukaan *asetusta sovellettaisiin kaikkeen sellaiseen liiketoimintaan, joka täyttää rahanpesulain 1 luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyt lain soveltamisalaa koskevat rajoitukset*. *Soveltamisalan poikkeus voisi siten koskea myös muita kuin rahoitusmarkkinoilla toimivia yrityksiä.*

Ottaen huomioon rahanpesulain 1 luvun 3 §:n muotoilun, asetuksen 1 § olisi syytä muotoilla seuraavasti: Asetuksessa säädetään siitä, millä *perustein taloudellista toimintaa voidaan pitää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 3 § 1 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla vähäisenä.*

Asetuksen 2 §:ssä määriteltäisiin se, milloin toiminta olisi vähäistä:

Taloudellista toimintaa on pidettävä vähäisenä, jos asiakkaan liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruus yhteensä on alle 1 000 euroa tilikauden aikana.

Liiketoiminnan harjoittajan on itse arvioitava etukäteen, ylittääkö hänen toimintansa tilikautena vähäisen taloudellisen toiminnan rajan. Vähäistä taloudellista toimintaa arvioitaessa ei ole merkitystä sillä, onko asiakassuhde pysyvä tai satunnainen.

Perusteluissa todetaan seuraavasti:

Pykälän 1 momentin mukaan toiminta olisi vähäistä, jos asiakkaan liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruus yhteensä on alle 1 000 euroa tilikauden aikana. Merkitystä ei olisi sillä, suoritetaanko liiketoimi yhdellä tai useammalla suorituksella. Euromääräinen raja tarkoittaisi, että 1 000 euroa ja sen ylittävältä osin liiketoimea ei olisi pidettävä vähäisenä. Neljännen rahanpesudirektiivin 2 artiklan 5 kohdassa on asetettu euromääräiseksi enimmäisrajaksi 1 000 euroa.

Toimintaa mitattaisiin myös suhteessa tilikauden liikevaihtoon. Neljännen rahanpesudirektiivin 2 artiklan 6 kohdassa liikevaihtokriteeri on sidottu ainoastaan pääasialliseen toimintaan. Tämä nimenomainen kohta on täytäntöön pantu rahanpesulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa eikä siitä säädettäisi erikseen asetuksessa.

Asetuksessa ei jaoteltaisi taloudellista toimintaa erilaisiin liiketoiminnan harjoittamisen muotoihin toisin kuin neljännessä rahanpesudirektiivissä edellytetään. Kun liiketoiminnan muodot kehittyvät koko ajan, sääntelyä olisi päivitettävä jatkuvasti erilaisten toimintojen osalta. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi neljännen rahanpesudirektiivin ja rahanpesulain soveltamisalan piiriin kuuluvat nimenomaisesti toimijat, joiden toimintaan tai asiakkaisiin liittyy rahanpesun ja terrorismin rahoituksen tavanomainen tai kohonnut riski.

Asetuksen 2 §:n 2 momentissa säädettäisiin liiketoiminnanharjoittajan velvollisuudesta itse arvioida, täytyvätkö vähäisen taloudellisen toiminnan edellytykset. Jos arvio osoittautuu vääräksi, toiminnanharjoittaja voi tulla rahanpesulain soveltamisalan piiriin.

Asiakassuhde voi olla luonteeltaan pysyvä tai satunnainen. Rahanpesulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohta kuitenkin rajoittaa toiminnan tarjoamista yleisesti yleisölle, jolloin asiakassuhde on todennäköisesti luonteeltaan pysyvä.

Asetuksen perustelumuihistiossa olisi syytä määritellä, mitä liiketoiminnan harjoittajalla tarkoitetaan. Oletettavasti sillä tarkoitetaan rahanpesulain 2 § 1 momentissa lueteltuja toimijoita eli ilmoitusvelvollisia. Soveltamisalan rajoituksella on tarkoitus määritellä se, milloin ilmoitusvelvollinen ei kuulukaan rahanpesulain soveltamisalan piiriin ja selvyyden vuoksi yhtenevien termien käyttäminen olisi perusteltua.

Asetuksen perustelumuihistiossa tulisi ottaa kantaa siihen, koskeeko soveltamisalan rajaus yksittäistä asiakasta vai tiettyä taloudellista toimintaa kokonaisuudessaan. Toiminnan vähäisyyttä arvioidaan asetuksen mukaan yksittäiseen asiakassuhteeseen liittyvien liiketoimien näkökulmasta, kun taas muut soveltamisalan rajausta koskevat kriteerit koskevat tiettyä taloudellista toimintaa. Soveltamisalan rajausta koskevan sääntelyn soveltamisen näkökulmasta olisi tärkeää tietää, tuleeko tietty taloudellinen toiminta kokonaisuudessaan rahanpesulain soveltamisalan piiriin jos yksittäisessä asiakassuhteessa asetuksen 2 § 1 momentissa määritelty liiketoimelle asetettu raja ylittyy vaikka muut soveltamisalan rajaukselle asetetut kriteerit täyttyisivät.

Mikäli asetuksen 2 § 2 momentissa viitataan vähäisen taloudellisen toiminnan arvioinnin osalta 2 § 1 momenttiin, pykälään tulisi lisätä tätä koskeva tarkennus seuraavasti: Liiketoiminnan harjoittajan on itse arvioitava etukäteen, ylittääkö

hänen toimintansa tilikautena 1 momentissa määritellyn vähäisen taloudellisen toiminnan rajan.

Mikäli taas asetuksessa on ollut tarkoitus viitata myös rahanpesulain 1 luvun 3 § 1 momentin 2 kohtaan, tulisi tästä mainita selkeästi perustelumuiustiossa ja pykälätekstissä.

Asetuksessa tai sen perusteluissa tulisi ottaa kantaa siihen, miten tulee toimia tilanteessa, jossa 2 § 2 momentin arvio osoittautuu vääräksi ja toiminnanharjoittaja tulee rahanpesulain soveltamisalan piiriin. Sekä valvontaviranomaisten että toiminnan harjoittajien tulisi olla selvillä siitä, mikä vaikutus soveltamisalan piiriin tulemisella on voimassaoleviin asiakassuhteisiin. Lisäksi olisi tärkeää tietää, voidaanko soveltamisalan rajausta soveltaa uudelleen heti seuraavan tilikauden alkaessa mikäli muut edellytykset täyttyvät ja toiminnan harjoittaja arvioi toiminnan suhteessa liikevaihtoon täyttävän edellytykset.

Asetuksessa tai sen perusteluissa tulisi ottaa kantaa tilanteisiin, joissa tilikausi on eri mittainen kuin 12 kuukautta. Taloudellisen toiminnan mittaaminen suhteessa tilikauden liikevaihtoon on ongelmallista, koska tilikaudet voivat olla eri pituisia kuin 12 kuukautta., Tilikauden pituus voi olla pidempi tai lyhyempi kuin 12 kuukautta esimerkiksi toimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa tai tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa.

Elinkeinovalvontayksikön päällikkö

Marko Peltonen

Ylitarkastaja

Timo Aalto

